

1729 2den Beh. af Lovf. sigtende til at fremme Behns o. f. v. Overg. t. fri Jordeiendom. 1730

Skadelige ved Fideicommissetendom og ved Baand paa Jorden, at det er umuligt for de Paagældende at erholde, hvad det er nødvendigt at anvende paa Eiendommens behørig Drift, at Eiendommen bindes i uforstændige og uwillige Hænder, at det i alt Fald er en reen Tilfældighed, om der er den nødvendige Interesse tilstede hos Eieren, saa at det vil sees, at det er virkelig Noget i disse Eiendomsforholds eget Væsen, der gjør, at der maa gjøres en Adskillelse mellem Baand paa Capital og Baand paa Jord. Derfor var det vistnok ikke uden Grund, naar Drsted altid glædede sig over den Forsigtighed, hvormed den danske Lovgivning havde vaaget over Jordens Frihed, den Forsigtighed, hvormed Christian den 5tes gamle Lovbog ved sin 5—2—65 kun havde tilladt en saadan Baandlæggelse, det vil sige Drettelsen af Stamhuse, af store Eiendomme, der virkelig med Sikkerhed kunne regnes paa at ville give deres Besiddere et Udbytte, selv om de bestyres af Andenmand eller bortforpagtes. Det tillades derhos i Loven selv, og det vil jeg bede de Herrer erinde, at optage Laan. Baandet har aldrig været stærkere, end at der i selve Loven er en Afgang for den Paagældende til at optage Laan til Eiendommens behørig Drift. Fem Aars Indtægt var det altid den danske Stamhusbesidder tilladt at optage som Laan mod Pant. — Jeg troer altsaa, at det er med god Grund, at Drsted fastholdt denne i Eiendommens Væsen begrundede Adskillelse og opstillede den i Forordningen af 1845. Den er endvidere Grundtætning for Enhver, der kjender det Allermindste til Statsoeconomi, fra gamle Adam Smiths Dage lige ned til de aller sidste. Der er ikke mig bejsendt — og jeg kjender dog endeel dertil — en eneste Statsoeconom, som ikke finder det misligt at belægge Jordeiendom med fideicommissariff Baand. For vor Lovgivnings Vedkommende har jeg tilladt mig at henwise til en Lov, der ligger langt tilbage i Tiden, og jeg tør vel troe, at det ikke skal kunne nægtes, at den

lysbode den statsoeconomiske Anskuelse, at man ikke uden den alleryderste Forsigtighed bør lægge Baand paa Jorden, Noget, den kun har tilladt i et enkelt Undtagelsestilfælde; og Grundloven, mine Herrer, ja, den taler, forsaavidt man kan finde almindelige Grundtætninger i dens Bud, meget klart og tydelig; thi det var en fuldstændig Seir for den gamle Dretteske Anskuelse, naar dens § 93 forbad Fideicommissetendommens Drettelse. Men nu tillader jeg mig at spørge: Er der da nu virkelig Trang til en Forandring? Skulle vi stræbe at gjenneføvre Principer af en ganske ny Væbskaffenhed, i Strid med de ældre? Og skal denne Bestemmelse anvendes, hvad er da Diemedet? — Og da vil jeg tilstaae, at ved det første Blik paa § 23 synes Sagen jo meget ufyldig, dette at give en Fader, der kun kan overdrage sin Søn Jordeiendom, den Myndighed, som han vilde have, dersom det var en Capital, at han kan binde Jorden for Sønnen, at han kan forbyde dens Afhændelse. Vi vide jo nemlig, Alle, at det er ikke nogen dagligdags Gjerning, at Forældre binde Capitaler for deres Børn. Det vide vi Alle, at den frie Capital i en dygtig Mands Hænder er noget ganske Andet end en Capital, der staaer i Overformynderiet eller paa anden Maade er bunden, og vi pleie derfor ikke at binde Hænderne paa vore Børn, naar de engang skulle være Eiere af vor Formue. Vi gjøre det, naar vi have en Søn, der er, hvad man pleier at kalde et lille Stykke af en Laban, eller naar vi have en Datter og ikke vide, om ikke Svigersønnen kunde fortjene at komme ind under den samme Kategori. Det er vel det, som § 23 har tilsigtet? — Ja, var det det og det alene, var det kun enkelte saadanne særegne Undtagelsestilfælde, som Paragraphen havde for Die, saa vilde jeg, skjøndt jeg dog ikke kunde finde det anbefalelsesværdigt — thi selv temporaire Baand kunne blive overordentlig tyngende, og det var dog muligt, at den unge Laban kunde i Aarenes Løb blive en meget dygtig